

Erfgoed

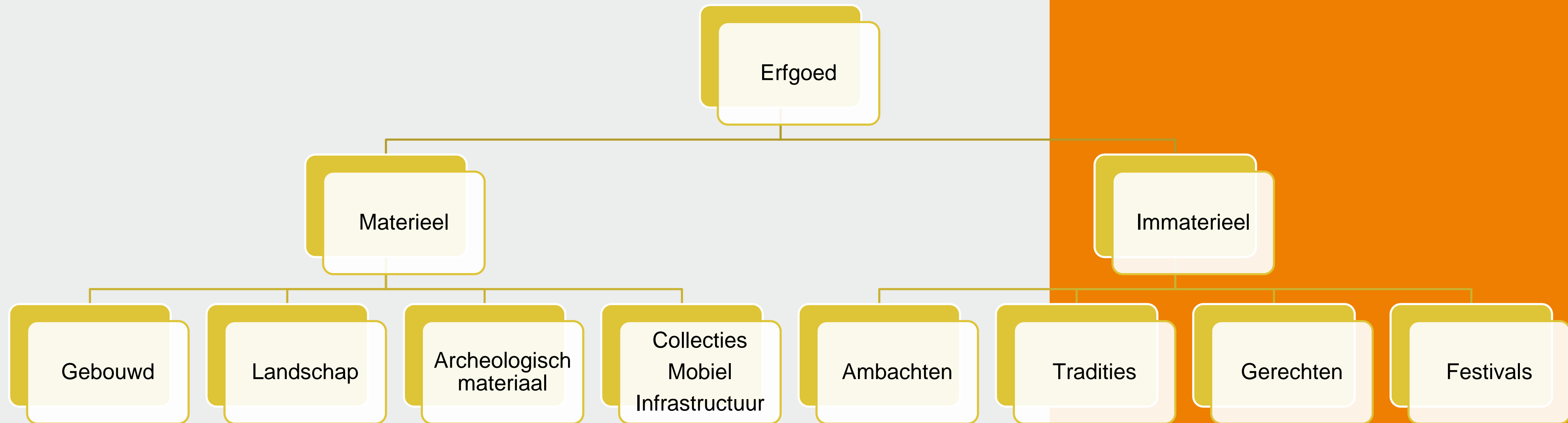
*... hoe brengen we het
dichter bij inwoners?*

Een best practice

Dr. Elles Bulder

Wat is erfgoed...?

Wat is erfgoed...?

- Historisch geograaf **Hans Renes**: ‘sporen uit het verleden die een betekenis hebben in het heden’.
- Lector Cultureel Erfgoed **Hester Dibbits**: pleit voor ‘erfgoedwijsheid’ oftewel het vermogen om erfgoed te zien als iets dat **niet vastligt**, maar dat in een voortdurende dialoog in de samenleving steeds opnieuw bepaald wordt.
- De **Rijksdienst Cultureel Erfgoed**: ‘Cultureel erfgoed **brenkt mensen samen** en is van grote waarde voor de samenleving op ruimtelijk, sociaal en economisch vlak.

Wat is gebouwd erfgoed...?

- **Erfgoed** kan worden ingezet om de kwaliteit van een omgeving te verhogen en is daarmee **een middel om bewoners en bedrijvigheid vast te houden**. (Hans Renes & Jan Rouwendal)
- Het geeft de bevolking van een gebied **identiteit**, houvast, trots en richting en wordt daarmee **identiteitsdrager** en kan het gebruikt worden als uithangbord waardoor het door toeristische en recreatieve inkomsten financieel-economische waarde heeft. (De Graaf)
- Het kan een **ontmoetingsplaats** zijn en is dan tegenhanger van het idee dat 'krimp ontbindt'. (Hospers en Reverda)
- Vooral voor **culturepreneurs** die zo een bijdrage leveren aan economische dynamiek. (Van Duijn en Rouwerdal)

En dus ook.....

- Kunst is ook een arena van **actief burgerschap** die de samenleving helpt ontwikkelen en bestendigen. (Thuur Caris)
- Grote evenementen, een divers aanbod van cultuur, horeca, winkels e.d. **bepalen (mede) de aantrekkelijkheid van steden en sturen de vestigingsbeslissingen** van huishoudens.
- Hoogopgeleiden hechten meer waarde aan cultuur.
- De omvang van de **creatieve klasse** binnen de stadsgrenzen verklaart **lokale werkgelegenheidsgroei**, vooral in de financiële en zakelijke dienstverlening.
- De omvang van de **creatieve klasse** hangt ook significant samen met het aantal startende ondernemers, en dus het vermogen om de **overgang van een industriële naar een diensteneconomie** te maken. (Gerard Marlet)

Maar wie bepaalt wat erfgoed is?

- De **Rijksdienst** Cultureel Erfgoed (RCE) wijst namens de Minister van OCW rijksmonumenten aan;
- De **provincie** wijst provinciale monumenten aan; en
- De gemeente wijst gemeentelijke monumenten aan.

Erfgoed

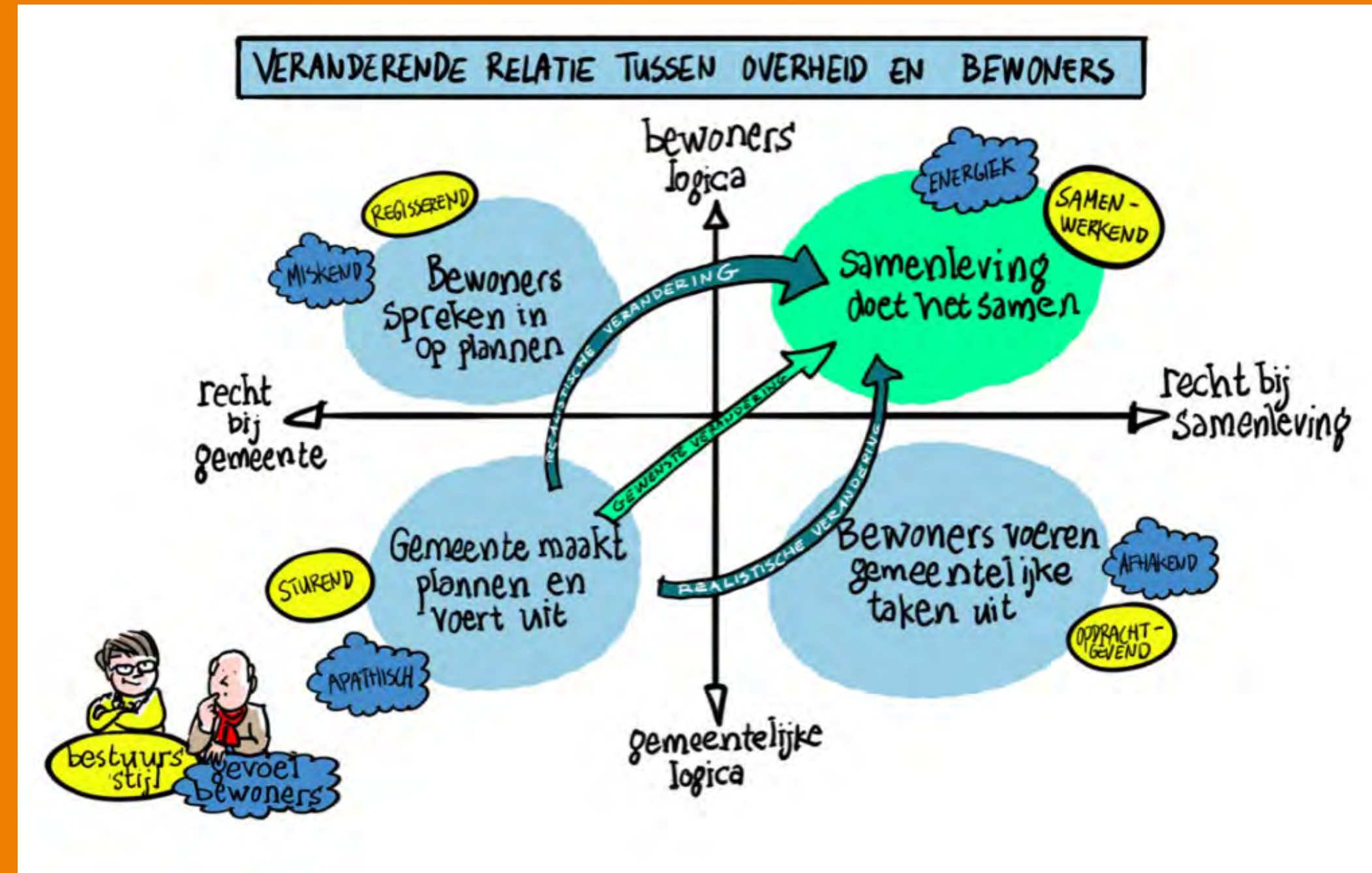
... *hoe*
brengen we
het dichterbij
inwoners?

Een best practice

Waarom dichterbij bewoners?

- **Logisch en legitiem:** het gaat immers bij gebouwd erfgoed om de kwaliteit van de leefplek van inwoners; het gaat om hun thuis(omgeving)
- **Wetenschappelijk belang:** het ontsluiten en betrekken van doorleefde ervaringskennis -> citizens science
- **Belang van de samenleving:** het genereert meer begrip en draagvlak en draagt bij aan vertrouwen.

Waarom dichterbij bewoners?

Lector Cultureel Erfgoed Hester Dibbits pleit voor 'erfgoedwijsheid' oftewel het vermogen om erfgoed te zien als iets dat niet vastligt, maar dat in een voortdurende dialoog in de samenleving steeds opnieuw bepaald wordt.

Het geeft de bevolking van een gebied identiteit, houvast, trots en richting en wordt daarmee identiteitsdrager. (De Graaf)

Groepsidentiteit verandert echter in de loop van de tijd.

Waarom dichterbij bewoners?

Met citizens science brengen we verschillende kennissoorten bij elkaar:

1. Van binnenuit: dagelijkse ervaringskennis van inwoners (*holistic*)
2. Van buitenaf: specialistische expertise van professionals (*reductionistic*)

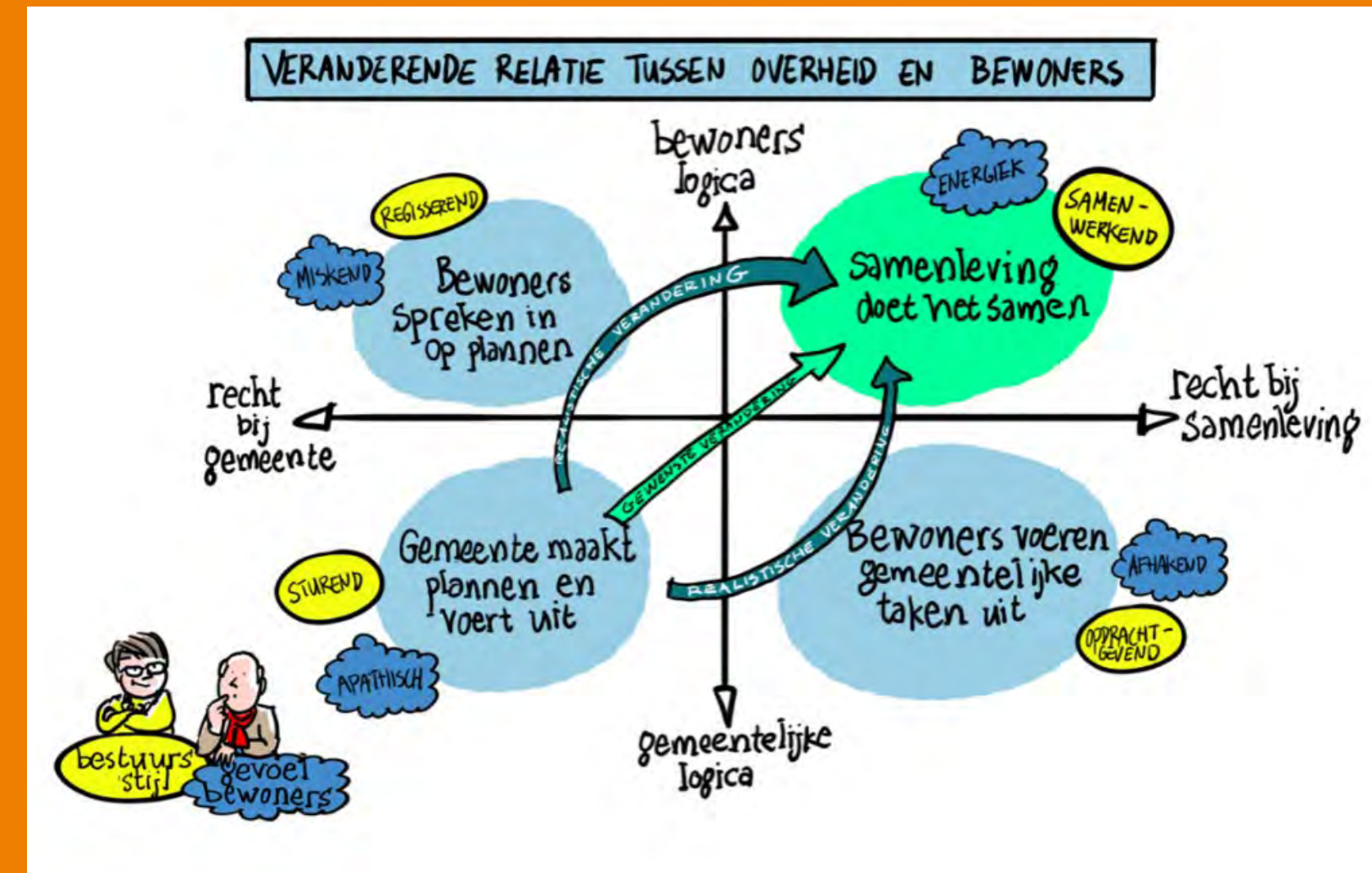
Door hier op te bouwen: $1 + 1 = 3$

(Beauvais & Warren, What can deliberative mini-publics contribute to democratic systems? 2019)

Voorwaarden voor succes

- Open en flexibele basishouding
- Toegesneden werkrouines
- Politieke wil, verankering in beleid
- Helder verwachtingenmanagement naar inwoners over noodzakelijke procedures, beleid, regelgeving, financiële kaders, etc.
- Aansluitend taalgebruik bij inwonersrealiteit

**Erfgoed
*en hoe brengen we het
dichter bij inwoners***

**Een best
practice**

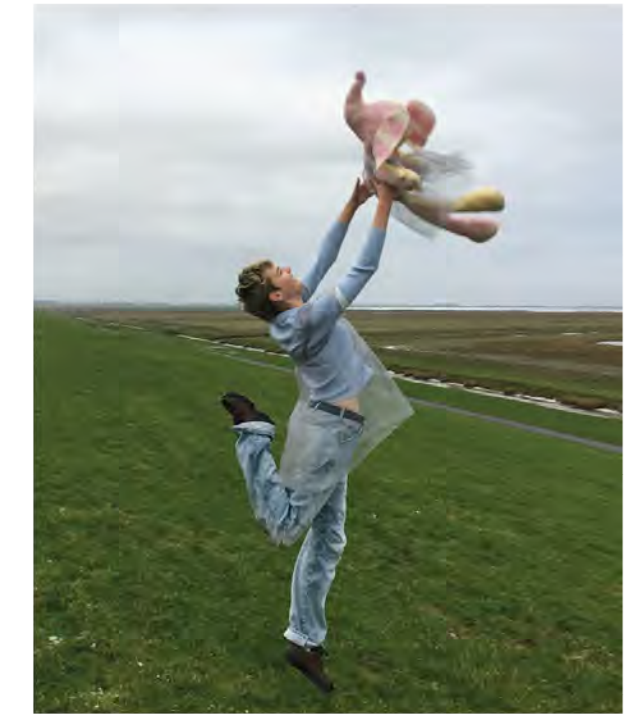
Saskia: Oldambt is het armste deel van Nederland en de bevolking heeft met veel problemen te kampen. Zittend en schilderend op het land vergat ik een beetje alle ontberingen en was gewoon aanwezig in het landschap zelf.

Violeta: Er is een leegte te ervaren in Oldambt. Een zekere nietsheid in het landschap waarvan ik geniet.

Anne: Het was erg koud en vreemd. Ik betwijfelde mijn levenskeuzes haha. Maar alles voor de kunst!

Lotte: Het plan was de knuffel hard aan te pakken, maar ik gooide het in de lucht en het leek te vliegen. Het kreeg een warme knuffel van mij.

~TOT IN MIJN VEZELS~ **VERBONDEN MET OLDAMBT**

EEN NOMADISCH PROJECT IN OLDAMBT WAAR STUDENTEN, BEWONERS EN BEHEERDERS ELKAAR ONTMOETEN EN ONVERWACHTE VERBEELDINGEN VAN HET LANDSCHAP ZICHTBAAR WORDEN.

Het project ~Tot in mijn Vezels~ is onderdeel van de Graanrepubliek 2.0 van de gemeente Oldambt. Graanrepubliek 2.0 wil bijdragen aan het behoud van Oldambster erfgoed, de voedseltransitie in de landbouw en het versterken van samenwerkingen tussen onderwijs, ondernemers, overheid en omgeving.

Wandelings en activiteiten in de buitenlucht zorgen voor een actieve dynamiek in de groep studenten. Met een handtoel wordt ruwe wol tot draad gesponnen, hierbij wordt wol gebruikt van de schaapskudde Noorderlicht. Deze kudde trekt in de winter door Oldambt om graslanden van natuurmonumenten te begrazen. Tijdens een andere excursie door de polders van Oldambt wordt verteld over de rol die de mens speelde bij het droogleggen van de Dollard vloeiers.

Poem:
 Wandering and wondering,
 further and further.
 What will I feel, what will I
 Soft and warm the wool,
 soft and warm the
 atmosphere.
 Finding connections in
 Fintewolde.

Persoonlijke indrukken opgedaan tijdens de excursies in Oldambt werden vertaald in een poëtische uitspraak, waarbij een verbeelding in wol werd gemaakt.

ER HANGT HIER ZEE, SCHAM
 EN RUST IN DE LUCHT
 HET LAND IS ONEINDIG
 WORDT ALLEEN AF EN TOE
 ONDERBROKEN, LEEN DIJK EN
 DE TIJD DOOR
 AL LIJKT OOK DIE HIER HAT
 LANGZAMER TE GAAN

Tetsje: De wol hielp mij te beschermen tegen de kou van Oldambt, bijna symbolisch aangezien de sjaal portretten afbeeldt van de mensen uit de groep. Alsof het de mensen waren die mij warm hielden.

Luna: Moeten we ons eigenlijk wel tegen het landschap beschermen? Ik kon me verbinden met het landschap en zien dat ik moest veranderen, net zoals het landschap door ons verandert.

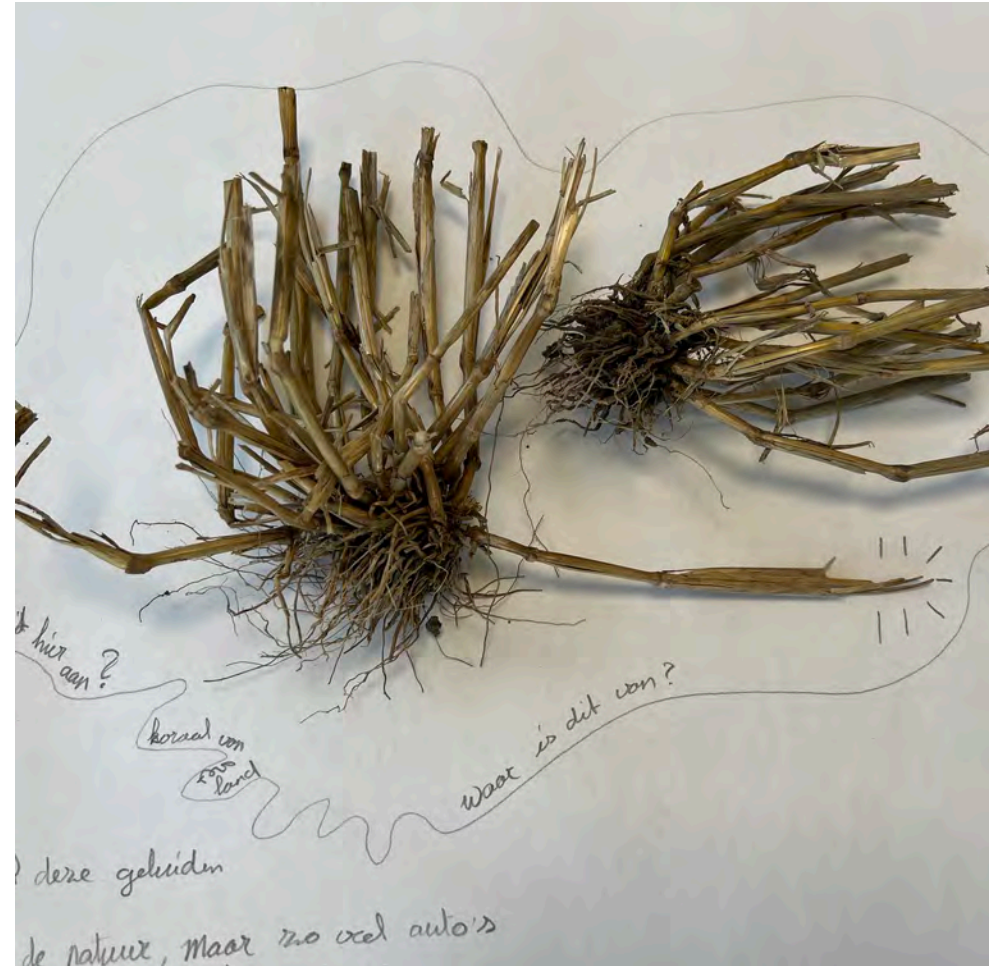

Tetsje: Ik voelde me geïnspireerd om contact te maken met mijn klasgenoten. We concentreerden ons op één landschap en op het gevoel, zo leerde ik om dingen de te tijd te geven.

Violeta: Ik ontdekte de rust in het landschap in een ander licht, niet alleen van een afstand, vanachter het treinraam maar vanuit de nabijheid. Ik herontdekte ook hoezeer ik wandelen in een groep koester.

Dank voor jullie aandacht!

share your talent.
move the world.